

Monika Grottel

Uniwersytet Gdański
Wydział Ekonomiczny
Instytut Handlu Zagranicznego
monika.grottel@wp.pl

**ROZWÓJ TRANSGRANICZNEGO
HANDLU INTERNETOWEGO
– WYZWANIA DLA ADMINISTRACJI CELNYCH**

Streszczenie: Priorytetem dla administracji celnych jest bezpieczeństwo międzynarodowych łańcuchów dostaw przy jednoczesnym zachowaniu systemu uproszczeń i ułatwień w obsłudze celnej ładunków. Rozwój transgranicznego handlu internetowego i nowoczesnych modeli logistycznych przekłada się na formułowanie coraz większych oczekiwań wobec administracji celnej oraz konieczność wypracowania nowego schematu obsługi celnej. Celem artykułu jest wskazanie na skutki rozwoju handlu internetowego. W artykule przeprowadzono analizę przyjętych na forum światowym wytycznych dla obsługi celnej e-commerce oraz przyjętych rozwiązań w zakresie: uproszczeń w handlu, bezpieczeństwa, naliczania i poboru należności celnych oraz opracowywania statystyki. W artykule zastosowano: analizę literatury naukowej i dokumentów urzędowych, wtórną analizę statystyczna i syntezę informacji.

Słowa kluczowe: handel internetowy, transgraniczny handel internetowy, administracja celna.

JEL Classification: F1, F2, K1, K2.

Wprowadzenie

Rozwój internetu i zaawansowanych technologii informatycznych stworzył wiele nowych możliwości dla rozwoju handlu międzynarodowego oraz realizacji koncepcji rynku globalnego, w której dystans geograficzny dzielący sprzedających i kupujących traci na znaczeniu. Panujący współcześnie niemal nad każdym obszarem naszego życia internet całkowicie zmienił sposób, w jaki pojmują

i realizują transakcje handlowe zarówno przedsiębiorstwa, jak i konsumenci [Kommerskologium, 2012]. Handel internetowy jeszcze do niedawna postrzegany był jako wygodna, niskokosztowa alternatywa dla handlu tradycyjnego. Dynamiczny rozwój tej formy obrotów wyraźnie pokazuje, że jest to pojęcie bardzo szerokie, na które składa się wiele elementów, takich jak: regulacje prawne dotyczące zasad prowadzenia działalności gospodarczej, zawierania umów, ochrony konsumenta, ochrony praw własności intelektualnej, przepisy podatkowe, a w przypadku handlu transgranicznego – dodatkowe przepisy celne dotyczące naliczania i poboru cła oraz kontroli celnej towarów. Okazuje się również, że tak jak wiele korzyści wynika z handlu internetowego, tak wiele z każdym rokiem przybiera wątpliwości i ograniczeń dla jego rozwoju. Dlatego zasadne okazuje się podjęcie dyskusji na forum globalnym nad kierunkami rozwoju *cross-border e-commerce* (CBEC), wynikającymi z tego ograniczeniami oraz skutecznymi sposobami zapobiegania zidentyfikowanym zagrożeniom. Szczególnie istotna jest w tym przypadku rola Światowej Organizacji Celnej, będącej jedyną organizacją o zasięgu ponadnarodowym skupiającą się na wypracowywaniu uniwersalnych, spójnych dla wszystkich krajów uczestniczących w międzynarodowym przepływie towarów, standardów gwarantujących sprawną (uproszczoną) obsługę ładunków przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa łańcuchów dostaw i rynków wewnętrznych.

Mając powyższe na uwadze, celem artykułu jest wskazanie na skutki rozwoju handlu internetowego, analiza przyjętych na forum światowym wytycznych dla obsługi celnej e-commerce oraz ocena wprowadzanych przez administracje celne rozwiązań w zakresie: uproszczeń w handlu, bezpieczeństwa, naliczania i poboru należności celnych oraz opracowywania statystyki.

1. Istota, stan i perspektywy rozwoju transgranicznego handlu internetowego

Handel elektroniczny (*e-commerce*) stanowią wszelkie procedury w ramach transakcji handlowych realizowane przy użyciu urządzeń elektronicznych i ich oprogramowania, w tym telefonów stacjonarnych i komórkowych, faksu, komputera oraz telewizji. Współcześnie najczęściej stosowaną w skali niemal całego świata metodą handlu elektronicznego jest handel internetowy realizowany za pośrednictwem sieci WWW [Dobosz, 2012]. Z tego powodu e-commerce powszechnie rozumiany jest jako proces sprzedawania i kupowania produktów za pośrednictwem sieci internetowych i utożsamiany jest z handlem internetowym

[Najwyższa Izba Kontroli (NIK), 2010]¹. Transakcje e-commerce mogą być dokonywane pomiędzy przedsiębiorstwami, osobami indywidualnymi, instytucjami rządowymi lub innymi organizacjami prywatnymi i publicznymi. Z tego względu wyróżnia się:

- a) transakcje pomiędzy przedsiębiorstwami (*business-to-business* – B2B), które oprócz zawierania i realizacji samej transakcji handlowej obejmują poszukiwanie partnerów, budowanie sieci dostawców i odbiorców, poszukiwanie informacji handlowych,
- b) transakcje pomiędzy przedsiębiorstwem a konsumentem (*business-to-consumer* – B2C), które polegają na sprzedaży detalicznej towarów i usług indywidualnym odbiorcom,
- c) transakcje pomiędzy konsumentami (*consumer-to-consumer* – C2C), w których jeden z konsumentów jest sprzedawcą, a drugi nabywcą,
- d) transakcje pomiędzy konsumentem a przedsiębiorstwem (*consumer-to-business* – C2B).

Chociaż z prawnego punktu widzenia transakcji C2C nie można określać mianem handlu, gdyż konsumentem jest osoba fizyczna realizująca transakcje handlowe z przedsiębiorstwem, to właśnie ta forma obrotów współcześnie jest powszechna. Najbardziej na znaczeniu, w skali całego świata, zyskują transgraniczne transakcje B2C, określane mianem *cross-border e-commerce* – CBEC.

Przesłanką dla intensywnego rozwoju CBEC był proces globalizacji i towarzysząca mu ekspansja korporacji międzynarodowych, dla których głównym celem jest wzrost wolumenu sprzedaży przy jednoczesnej minimalizacji kosztów działalności. Szacuje się, że w 2020 r. największym rynkiem CBEC będzie Azja. W ostatnich latach zanotowano wyraźny wzrost wolumenu nadawanych i przyjmowanych przesyłek zarówno z ChRL, jak również z Hongkongu, Singapuru i Korei Południowej [Biuro Rozwoju eCommerce Poczty Polskiej, Izba Gospodarki Elektronicznej, 2017]. Za dynamicznym rozwojem CBEC w ChRL przemawiają rosnące dochody, rozwijająca się klasa średnia i zwiększona świadomość zagranicznych produktów. Klasa średnia ChRL w 2015 r. wielkością porównywalna była do całej populacji USA, w 2020 r. osiągnie liczbę 630 mln. Wartość transakcji towarów zakupionych przez internet w 2015 r. szacowana była na kwotę 245 mld USD. W 2015 r. liczba chińskich e-konsumentów wzro-

¹ Zgodnie z definicją GUS handel elektroniczny stanowią wszystkie transakcje przeprowadzone przez sieci oparte na protokole IP i przez inne sieci komputerowe, przy czym towary i usługi zamawiane za pośrednictwem sieci, a płatność i ostateczna dostawa zamówionego towaru lub usługi może być dokonana w sieci lub poza siecią. Z e-commerce wyłączone są zamówienia składane przez telefon, faks oraz pocztę elektroniczną [www 1].

sła o 6% w stosunku do 2014 r. i stanowiła 36% ogólnej liczby konsumentów. Zgodnie z prognozami do 2020 r. zakupy transgraniczne będzie realizować ponad 200 mln chińskich konsumentów [Staff, 2016]. Obiecującymi rynkami dla rozwoju CBEC są również Indie, Brazylia i Meksyk, w których ponad 80% respondentów zgłasza chęć dokonywania zagranicznych zakupów internetowych. W krajach rozwiniętych zakupy transgraniczne przez internet realizuje co druga osoba (53%) spośród wszystkich zamawiających towary przez internet, w krajach rozwijających się – co trzecia (31%) [Biuro Rozwoju eCommerce Poczty Polskiej, Izba Gospodarki Elektronicznej, 2017].

Najważniejszymi graczami ze strony sprzedających na rynku CBEC w 2016 r. były trzy platformy: Alibaba, Amazon i eBay. Indywidualni odbiorcy głównie dokonywali na nich zakupu odzieży i obuwia (60%), elektroniki (14%), książek i produktów przemysłu muzycznego (11%) oraz artykułów pielęgnacyjnych i wyrobów farmaceutycznych (9%) [International Post Cooperation (IPC), 2016]. Płatności za transgraniczne zakupy internetowe w większości realizowane były za pomocą PayPal (49%) i kart kredytowych (43%), a niewielki odsetek płatności (2%) – gotówką przy odbiorze towaru. Wynikało to z rzadkiej dostępności tej formy i wysokich jej kosztów w porównaniu do pozostałych.

Cechą charakterystyczną CBEC jest niska wartość przesyłek oraz niewielka ich waga. Wartość 27% dostarczonych w 2016 r. przesyłek nie przekroczyła 10 EUR, a w 85% przypadków ich waga była nie większa niż 4 kg (w 70% przypadków wynosiła do 2 kg) [ICP, 2016]. Istotną kwestią jest fakt, że zagraniczne przesyłki o wadze do 2 kg mogą być nadawane w postaci listów.

Prognozy dotyczące CBEC wskazują, że wolumen transakcji w skali całego świata w 2020 r. wzrośnie średnio o 27% w porównaniu do 2016 r., dwukrotnie szybciej od tempa wzrostu krajowego e-handlu, jego wartość przekroczy 1 bln USD, a liczba kupujących zwiększy się ponad dwukrotnie, z 400 mln w 2016 r. do prawie 1 mld [Biuro Rozwoju eCommerce Poczty Polskiej, Izba Gospodarki Elektronicznej, 2017]. Wartość brutto w sprzedaży wzrośnie z 300 mld USD (w 2015 r. do 900 mld USD w 2020 r. CBEC w 2015 r. stanowił około 15% globalnego handlu elektronicznego, a do 2020 r. ma wzrosnąć do 30% [Alibaba Group, 2017]. Tak dynamiczne tempo wzrostu rynku CBEC będzie możliwe dzięki staraniom rządów i organizacji ponadnarodowych zmierzającym do wypracowania i wdrożenia spójnych, jednolitych regulacji prawnych na poziomie międzynarodowym oraz postępie w procesie ograniczania barier dalszego rozwoju tej formy handlu.

2. Ograniczenia i zagrożenia wynikające z rozwoju CBEC

Czynniki, które zdaniem dostawców i odbiorców towarów, w istotny sposób ograniczają rozwój CBEC, można podzielić na 9 grup:

- a) brak dostępu do wyczerpujących i spójnych informacji na temat aktów prawnych, regulacji, procedur dotyczących płatności i warunków dostawy przesyłek do kraju odbiorcy – szczególnie istotny z perspektywy sprzedawców CBEC realizujących dostawy na wiele rynków;
- b) bariery w obsłudze celnej, w tym skomplikowane procedury administracyjne, konieczność uiszczania opłat celnych od zwracanych przez nabywców towarów oraz korupcja, które generują dodatkowe koszty po stronie e-Dostawców;
- c) różnice w prawie handlowym, prawie ochrony konsumentów i zasadach dostępu do informacji, szczególnie w zakresie prawa do anulowania zamówień bądź zwrotu towarów;
- d) ograniczone możliwości ochrony praw własności intelektualnej;
- e) różnice w prawie celnym i podatkowym oraz w procedurach dotyczących poszczególnych form płatności za towar;
- f) legislacyjne ograniczenia w zakresie przetwarzania, archiwizowania i transferu informacji, szczególnie dotyczące danych osobowych;
- g) wzmożona kontrola transakcji CBEC ze strony poszczególnych państw;
- h) inne ograniczenia, w tym: opłaty za roaming przy zamówieniach przez telefon, trudności związane z ubezpieczeniem przesyłek i certyfikowaniem towarów, brak spójnych standardów jakości i zasad ustalania pochodzenia towarów oraz jednolitych regulacji zapobiegających nielegalnemu rozpowszechnianiu materiałów audiowizualnych.

Luki informacyjne oraz brak spójnych przepisów prawa i procedur, sprzyjają nadużyciom i przestępstwom celno-skarbowych. Administracje celne wskazują również na zagrożenia pojawiające się wraz z rozwojem CBEC i wynikające z jego specyfiki. Istotna jest anonimowość uczestników rynku, która skutkuje fałszowaniem tożsamości podmiotów realizujących transakcje oraz korzystanie z usługi VPN (*Virtual Private Network*), która umożliwia łączenie się z internetem z dowolnego miejsca na świecie poprzez wirtualny, szyfrowany tunel. Poważnym zagrożeniem z perspektywy administracji celnych jest wirtualny charakter waluty i metod rozliczenia transakcji. Z kolei globalny zasięg CBEC uniemożliwia sprawną wymianę informacji oraz skuteczną kontrolę przesyłek. Poważnym zagrożeniem dla procesu kontroli towarów kupowanych przez internet jest rosnący w szybkim tempie udział małych przesyłek o niskiej wartości, określane mianem *small parcels tsunami*. Z raportu opracowanego przez Polish

Office of Electronic Communication, liczba zagranicznych przesyłek pocztowych i kurierskich dostarczonych do Polski w 2015 r. wyniosła 241 mln szt., z czego tylko 6,8 mln szt. (tj. mniej niż 3%) została skontrolowana przez organy celne. Zagrożeniem, jakie niesie za sobą rozwój CBEC, jest budzący wiele kontrowersji *Dropshipping* – nowoczesny model logistyczny [*E-Commerce, Challenges...*, br.]. Polega on na dostawie towaru od producenta bezpośrednio do jego odbiorcy, z pominięciem pośrednika oraz jego magazynu [Stanisławiszyn i Nowak, 2015]. Często towarzyszy mu fałszowanie wartości celnej towaru w celu uniknięcia obowiązku uiszczenia należności z tytułu podatku VAT i cła (przesyłki o wartości do 22 EUR zwolnione są należności przywózowych). W opisie zawartości przesyłek ich nadawcy deklarują „*gift*”, co oznacza, że przesyłka nie ma charakteru handlowego i uprawnia jej odbiorcę do zwolnienia z kontroli fizycznej zakupionego towaru. Tymczasem są to faktyczne transakcje handlowe, od których powinny być naliczane i pobierane należności przywózowe, a dostarczane towary powinny być poddawane kontroli jakościowej. Straty budżetowe UE w 2014 r. w obszarze CBEC z tytułu nienaliczonego i niepobranego podatku VAT wyniosły 1,05 mld EUR, a z tytułu niezapłaconego cła – 0,25 mld EUR [Basalisco, Wahl, Okholm, 2016; www 2].

3. Działania Światowej Organizacji Celnej w obszarze CBEC

Na forum międzynarodowym podejmowane są liczne inicjatywy w celu identyfikowania i ograniczania barier rozwoju CBEC. Światowa Organizacja Celna (WCO), we współpracy z OECD, Interantional Post Cooperation (IPC), Universal Postal Union (UPU) oraz Joint Working Group on Advance Cargo Information (wspólna grupa robocza WCO-ICAO ds. Zaawansowanych Informacji o Ładunkach – JWGACI) wypracowuje i wdraża standardy dla CBEC. Celem priorytetowym powinno być przyjęcie jednolitych w skali świata wytycznych w trzech obszarach:

1. Uproszczenie i ochrona handlu, w tym:
 - a) proces rozliczania rosnącej liczby transakcji CBEC,
 - b) system obsługi celnej dużej liczby małych przesyłek o niskiej wartości,
 - c) model zarządzania ryzykiem w warunkach ograniczonej wiedzy na temat okazjonalnych e-nabywców i łańcuchów dostaw,
 - d) proces pozyskiwania dokładnych informacji i danych,

- e) rola i odpowiedzialność podmiotów e-commerce, w tym szczególnie e-sprzedawców i pośredników oraz wsparcie dla rządów poszczególnych państw w egzekwowaniu przestrzegania przez te podmioty regulacji prawnych.
2. Sprawiedliwe i sprawne naliczanie oraz pobór należności celno-podatkowych, w tym:
 - a) identyfikowanie nadużyć w zakresie zaniżania wartości celnej towarów i podziału przesyłek na małe partie,
 - b) zasady klasyfikacji taryfowej i ustalania pochodzenia towarów.
 3. Ochrona społeczeństwa przed wykorzystywaniem e-commerce do działalności przestępczej, w tym:
 - a) powołanie wyspecjalizowanej jednostki pozyskującej z sieci informacje niezbędne do zapobiegania, wykrywania i ścigania przestępstw, takich jak handel narkotykami, towarami podrabianymi i pirackimi, nielegalne przepływy finansowe, pranie brudnych pieniędzy oraz bezprawne wykorzystywanie danych osobowych dostępnych w sieci do działalności przestępczej,
 - b) współpraca międzynarodowa i gwarantowanie przestrzegania umów dotyczących wzajemnej pomocy prawnej w celu umożliwienia prowadzenia dochodzeń w sprawie przestępstw, gdy witryny internetowe realizujące CBEC są prowadzone poza terytorium kraju,
 - c) wykorzystanie zaawansowanych technologii do transferu i analizy danych.

Wśród zadań zrealizowanych przez WCO, należy zwrócić uwagę na raport o stanie CBEC, w którym wyszczególniono następujące obszary działań: ułatwienia, zarządzanie ryzykiem, wymiana danych, współpraca z operatorami transakcji handlowych, kontrola i egzekwowanie oraz pobór należności celno-podatkowych. We współpracy z OECD przeprowadzono szczegółową analizę alternatywnych modeli poboru cła i podatków od przesyłek o niskiej wartości [OECD, 2015]. We współpracy z UPU opracowano komunikaty elektroniczne dla wstępnych informacji o odprawie celnej i wstępnego rozliczania przesyłek pocztowych, wdrożono elektroniczny system deklaracji celnych dla przesyłek CBEC. Do nowej wersji WCO SAFE Framework of Standards 2015 włączono zasady przesyłania wyprzedzających informacji o ładunku (*Pre-Loading Advance Cargo Information* – PLACI) dla przesyłek lotniczych i pocztowych, co wzmocniło bezpieczeństwo ładunku lotniczego [WCO, 2015]. Dokonano rewizji wybranych kodów CN, w tym dla przesyłek o gramaturze do 2 kg lub wycenionych poniżej 300 SDR i przesyłek o wartości przekraczającej 300 SDR. Ma to usprawnić pracę urzędów celnych, prowadzenie analizy ryzyka i umożliwić efektywny pobór należności celno-podatków. W drugim wydaniu Kompendium Zarządzania Ryzykiem [WCO, br.] uwzględniono wskaźniki ryzyka wystąpienia

zagrożeń w obsłudze przesyłek pocztowych i ekspresowych. Wyszczególnione w dokumencie zalecenia obejmują wszystkie rodzaje oszustw celnych.

Istotnym przejawem zaangażowania WCO w problematykę CBEC było powołanie w lipcu 2016 r. Grupy Roboczej WCO ds. Handlu Elektronicznego (*The WCO Working Group on E-Commerce* – WGEC). W pracach Grupy uczestniczą administracje celne, organy podatkowe, międzynarodowe organizacje partnerskie, operatorzy usług pocztowych i kurierskich, dostawcy usług internetowych oraz naukowcy.

Do zadań priorytetowych, które powinny być realizowane na forum WCO w najbliższym czasie należy zaliczyć:

- a) opracowanie jednolitych zasad dla CBEC,
- b) udoskonalenie i aktualizację instrumentów WCO,
- c) wypracowanie środków politycznych i technicznych zwiększających zakres ułatwień i zapewniających skuteczną kontrolę CBEC,
- d) publikowanie studiów przypadków i najlepszych praktyk członków WCO w obszarze transgranicznego handlu elektronicznego,
- e) wdrożenie elektronicznych interfejsów i mechanizmów wymiany informacji pomiędzy urzędami pocztowymi i operatorami usług kurierskich a administracjami celnymi, pomiędzy platformami internetowymi a organami celnymi oraz pomiędzy nowymi uczestnikami łańcucha dostaw CBEC w ramach nowych modeli biznesowych.

Podsumowanie

Analiza przeprowadzona w niniejszym artykule dowodzi, że *cross-border e-commerce* stanowi jeden z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów e-commerce w skali całego świata. Internet w znacznym stopniu ograniczył odczuwanie granic państwowych i celnych w procesie realizacji zakupów na rynkach zagranicznych [Biuro Rozwoju eCommerce Poczty Polskiej, Izba Gospodarki Elektronicznej, 2017]. CBEC w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zasad współczesnego międzynarodowego obrotu towarowego, determinuje perspektywy i kierunki rozwoju handlu w skali globalnej. Najprościej można stwierdzić, że jest to nowa forma handlu, która pojawiła się jako naturalny efekt postępu technologicznego i wdrażania innowacyjnych rozwiązań w handlu. Jednak wyłącznie takie podejście do e-commerce jest dość nierozsądne i może prowadzić do niepożądanych w skali całego świata skutków. Do zjawiska *e-commerce*, szczególnie w ujęciu transgranicznym, należy podejść w sposób szeroki, podąża-

jąc za zmianami wprowadzonymi poprzez rozwój *e-commerce* do handlu międzynarodowego, dążyć do wypracowania innowacyjnych rozwiązań ograniczających pojawiające się zagrożenia. Ważne, aby przykładem Światowej Organizacji Celnej, czynione to było w skali ponadnarodowej, we współpracy ze wszystkimi stronami będącymi beneficjentami CBEC. Dla WCO szczególnie istotnym wyzwaniem jest efektywność naliczania i poboru należności przywzowowych oraz kontroli fizycznej przesyłek o niskiej wartości oraz małych paczek dostarczanych zarówno pocztą tradycyjną, jak również pocztą kurierską, przy jednoczesnym zachowaniu zasady stosowania ułatwień w procedurach celnych i zapewnienia bezpieczeństwa. Analiza działań prowadzonych przez WCO w obszarze *e-commerce* pozwala formułować optymistyczne perspektywy zarówno dla rozwoju CBEC, jak również dla możliwości wypracowania spójnego, przejrzystego i przyjaznego dla obszaru B2C spektrum narzędzi administrujących tak szybko rozwijającą się formę handlu transgranicznego.

Literatura

- Alibaba Group (2017), *Alibaba Positioned to Benefit From China's Cross-Border eCommerce Growth*, June 13, <http://seekingalpha.com> (dostęp: 25.08.2017).
- Basalisco B., Wahl J., Okholm H. (2016), *e-Commerce Imports into Europe: VAT and Customs Treatment*, 4 May, http://www.politico.eu/wp-content/uploads/2016/05/160503Europe-Shipments-study_May2_Copenhagen-Economics.pdf (dostęp: 26.08.2017).
- Biuro Rozwoju eCommerce Poczty Polskiej, Izba Gospodarki Elektronicznej (2017), *Cross Border eCommerce. Szansa czy zagrożenie?* <http://www.ecommercepolska.pl> (dostęp: 25.08.2017).
- Dobosz K. (2012), *Handel elektroniczny*, Wydawnictwo PJWSTK, Warszawa.
- e-Commerce, Challenges and Tasks for Customs*, http://mf-arch.mf.gov.pl/c/document_library/get_file?uuid=9eaff5b7-8592-449c-9709-db84a2f3f9e9&groupId=962230 (dostęp: 20.08.2017).
- International Post Cooperation (2016), *Online Shopper Survey, Key Findings*, Brussels.
- Kommerskolegium (2012), *e-Commerce – New Opportunities, New Barriers. A Survey of e-Commerce Barriers in Countries Outside the EU*, November, National Board of Trade, Stockholm, http://www.kommers_se (dostęp: 30.07.2017).
- Najwyższa Izba Kontroli (2010), *Informacja o wynikach egzekwowania obowiązków podatkowych i celnych od podmiotów prowadzących handel internetowy*, Nr ew. 18/2009/P/09/139/LKI, lki-410-07-00/2009, Delegatura w Kielcach, Kielce.
- OECD (2015), *Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 – 2015 Final Report*, Paris.

- Staff A. (2015), *Report: Cross-Border E-commerce to Reach \$1 Trillion in 2020*, <https://smallbusiness.yahoo.com/advisor/post/121605721332/a-report-from-accen-ture-and-alibaba-groups-aliresearch> (dostęp: 30.08.2017).
- Stanisławiszyn P., Nowak T. (2015), *Pobór należności publicznoprawnych w wypadku stosowania w dostawie towarów logistycznego modelu Dropshippingu – zagadnienia wybrane* [w:] E.W. Pływaczewski, E. Kowalewska-Borys (red.), *Nielegalne wprowadzanie towarów akcyzowych na obszar Unii Europejskiej*, Difin, Warszawa, s. 73-86.
- WCO (br.), *Customs Risk Management Compendium*, Vol. 2, Brussels, <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/activities-and-programmes/risk-management-and-intelligence/common-part.pdf?db=web> (dostęp: 24.08.2017).
- WCO (2015), *Safe. Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade*, June, Brussels, http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe2015_e_final.pdf?la=en (dostęp: 25.08.2017).
- [www 1] <http://stat.gov.pl> (dostęp: 25.08.2017).
- [www 2] <http://www.cross-border.org> (dostęp: 26.08.2017).

CROSS-BORDER e-COMMERCE DEVELOPMENT – CHALLENGES FOR CUSTOMS ADMINISTRATIONS

Summary: The priority for customs administrations is to ensure the safety and security of international supply chains while introducing a simplification and facilitation system for customs services. The development of cross-border e-commerce leads to increasingly high expectations formulated for customs administrations. The goal of this article is to point out the effects of e-commerce development, the analysis of e-commerce customs guidelines and the evaluation of customs solutions, including: trade facilitation and simplification, safety and security, revenue collection, measurement and analysis. The following research methods were used: analysis of scientific literature and official documents, secondary statistical analysis and synthesis of information.

Keywords: e-commerce, cross-border e-commerce, customs administration.